

Bruselj, 30. junij 2023
(OR. en)

11157/23

ECOFIN 681
UEM 215
SOC 506
EMPL 357
COMPET 701
ENV 780
EDUC 293
RECH 325
ENER 416
JAI 928
GENDER 157
ANTIDISCRIM 151
JEUN 195
SAN 432

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	9851/1/23 REV 1
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 625 final
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2023

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, o katerem sta razpravljala Svet in Evropski svet, temelji pa na predlogu Komisije COM(2023) 625 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2023

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ ter zlasti člena 5(2)Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

---

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,
ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,
ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,
ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,
ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³, s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra mehanizem prispeva h gospodarskemu in vključujočemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti reform in naložb za promoviranje zelenega in digitalnega prehoda ter za povečanje odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma posodobljen 30. junija 2022.

---

³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2023 v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem je Slovaško opredelila kot eno od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih ta prizadela, ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela še mnenje o osnutku proračunskega načrta Slovaške za leto 2023. Poleg tega je sprejela priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja⁴ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o euroobmočju iz leta 2023) sprejel 16. maja 2023, 13. marca 2023 pa skupno poročilo o zaposlovanju.
- (3) Čeprav gospodarstva Unije izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo Unija izkazuje Ukrajini, je ekonomsko- in socialnopolitična agenda Unije v kratkoročnem obdobju osredotočena na zmanjšanje negativnega učinka energetskih šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, za podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, za zaščito makroekonomske stabilnosti ter za povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti Unije.

---

⁴ Priporočilo Sveta z dne 16. maja 2023 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C 180, 23.5.2023, str. 1).

- (4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom „Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo“ (v nadaljnjem besedilu: industrijski načrt v okviru zelenega dogovora). Cilj industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora je spodbuditi konkurenčnost neto ničelne industrije Unije in podpreti hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in REPowerEU. Njegov cilj je tudi ustvariti bolj spodbudno okolje za povečanje proizvodne zmogljivosti Unije za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev Unije, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, vključno z diverzifikacijo virov, primernim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, hitrejšem dostopu do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila dodatno sporočilo z naslovom „Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030“, ki je sestavljeno na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, in katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. V njem so določene prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost Unije in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.
- (5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se tudi v letu 2023 razvija v skladu z izvajanjem mehanizma. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj so v njih obravnavana vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v zadnjih letih, ali znaten del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

- (6) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetske učinkovitost. Uredba REPowerEU državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje REPowerEU. Te reforme in naložbe bodo prispevale tudi h krepitvi konkurenčnosti neto ničelne industrije Unije, kot je opredeljena v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora, ter obravnavale specifična priporočila za države v zvezi z energijo, izdana državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

---

⁵ Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

- (7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo s smernicami za fiskalno politiko za leto 2024 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo z dne 8. marca 2023). Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik. Komisija je v njem spomnila, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki bodo zagotavljale srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti, države članice pa, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 določijo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti v višini 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) iz Pogodbe ter na srednji rok verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice tudi pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne fiskalne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije, ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Navedla je, da bi morale države članice podpirne ukrepe, če bi jih bilo treba ob vnovičnih pritiskih zaradi cen energije podaljšati, boljše ciljno usmeriti v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana. Nadalje bi bila skladno z njenim predlogom v sporočilu z dne 9. novembra 2022 o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU priporočila glede javnih financ oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

- (8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil Unije o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga in spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Komisija se v svojih predlogih zavzema za izboljšanje nacionalne odgovornosti, poenostavitev okvira in premik k večji srednjeročni osredotočenosti, v povezavi z učinkovitim in skladnejšim izvrševanjem. V skladu s sklepi Sveta o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU, ki so bili sprejeti 14. marca 2023, je cilj zakonodajno delo zaključiti še v letu 2023.

(9) Slovaška je 29. aprila 2021 v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost ob upoštevanju smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi. Svet je 13. julija 2021 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovaško⁶. Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, v katerem je navedeno, da je Slovaška zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Zadovoljiva izpolnitev temelji na predpostavki, da doseženi prehodni mejniki in cilji niso bili izničeni. Slovaška je 26. aprila 2023 v skladu s členom 21c Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji predložila spremenjen nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU. V spremenjenem načrtu za okrevanje in odpornost se v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 upošteva tudi posodobljeni najvišji finančni prispevek, prav tako pa načrt vključuje utemeljeno zahtevo, da Komisija spremeni Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021, v skladu s členom 21(1) Uredbe (EU) 2021/241, saj Slovaška meni, da načrta za okrevanje in odpornost delno ni več mogoče izpolniti zaradi objektivnih okoliščin.

---

⁶ ST 10156/2021 INIT; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1.

- (10) Slovaška je 27. aprila 2023 predložila nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Slovaške o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.
- (11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Slovaško za leto 2023. V njem je ocenila napredek Slovaške pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Slovaškem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, pa tudi novi in nastajajoči izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Slovaške pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine, pa tudi napredek pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

(12) Komisija je za Slovaško opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 24. maja 2023. Ugotovila je, da na Slovaškem ne obstajajo makroekonomska neravnotežja. Povečujejo se ranljivosti, povezane s konkurenčnostjo, stanovanjskimi nepremičninami, zadolženostjo gospodinjstev in zunanjim saldonom, vendar se na splošno zdi, da bodo v bližnji prihodnosti omejene in naj bi se zmanjšale, ko se bodo gospodarske razmere normalizirale. Gospodarstvo je močno prizadel šok zaradi cen energije, saj je inflacija hitro naraščala. Osnovna inflacija in rast stroškov dela na enoto sta precej nad povprečjem euroobmočja. Čeprav naj bi se normalizirali, obstaja tveganje, da bo za odpravo pritiska na cenovno konkurenčnost potreben čas in da bo močno domače povpraševanje še naprej ustvarjalo pritisk na zunanje račune. Stanje na tekočem računu se je v letu 2022 izrazito poslabšalo zaradi višjih cen uvoza energije in izrazitega zmanjšanja neto izvoza neenergetskih proizvodov. Primanjkljaj na tekočem računu naj bi se rahlo izboljšal, vendar naj bi kljub zniževanju cen energije v letih 2023 in 2024 ostal velik. Kljub temu se ocenjuje, da so tveganja za zunanjo vzdržnost kratkoročno omejena. Javnofinančni primanjkljaj naj bi bil v tem in naslednjem letu znaten, od leta 2024 pa naj bi se popravil. Zdi se, da so cene stanovanjskih nepremičnin po več letih izrazite rasti nekoliko precenjene. Do tega je prišlo v razmerah velikega najemanja posojil, ki se zdaj zmanjšuje, in znatnega povečanja zadolženosti gospodinjstev, kar skupaj predstavlja določeno tveganje za finančno stabilnost. Kljub temu bančni sektor ostaja dobro kapitaliziran in zelo dobičkonosen ter beleži nizko raven nedonosnih posojil. Za odpravo gospodarskih ranljivosti Slovaške so potrebna nadaljnja prizadevanja. Zlasti bi bilo treba omejiti presežno povpraševanje, da bi se pripomoglo k odpravi primanjkljaja na tekočem računu in razlike v osnovni inflaciji v primerjavi s preostalim euroobmočjem. To je mogoče doseči z zagotovitvijo ustrezne konsolidacije javnih financ in ukrepov za zmanjšanje zadolženosti gospodinjstev, hkrati pa je treba ohraniti cenovno dostopnost stanovanj z obdavčitvijo premoženja in ukrepi, ki podpirajo ponudbo stanovanjskih nepremičnin.

- (13) Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država na Slovaškem zmanjšal s 5,4 % BDP v letu 2021 na 2,0 % v letu 2022, dolg sektorja država pa je z 61,0 % BDP konec leta 2021 padel na 57,8 % konec leta 2022. Komisija je 24. maja 2023 izdala poročilo na podlagi člena 126(3) Pogodbe. V njem je obravnavan proračunski položaj Slovaške, saj naj bi njen primanjkljaj sektorja država v letu 2023 presegel 3 % BDP. Ugotovljeno je bilo, da merilo glede primanjkljaja ni bilo izpolnjeno. Komisija v skladu s sporočilom z dne 8. marca 2023 spomladi 2023 ni predlagala začetka novih postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Komisija je nato navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Slovaška bi morala to upoštevati pri izvrševanju proračuna za leto 2023 in pri pripravi osnutka proračunskega načrta za leto 2024.

- (14) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi fiskalne politike, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. V letu 2022 so taki ukrepi fiskalne politike, ki povečujejo odhodke, vključevali prejemke za gospodinjstva, ki so najbolj izpostavljena visoki inflaciji, enkratno povečanje otroškega dodatka, enkratno izplačilo „14. pokojnine“, enkratni dodatek, izplačan vsem zaposlenim v javnem sektorju, ter omejene cene električne energije in plina za neregulirana podjetja. Stroški navedenih ukrepov so bili delno izravnani z novimi davki na nepričakovane dobičke proizvajalcev in dobaviteljev energije, in sicer s solidarnostnim prispevkom, zagotovljenim v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2022/1854⁷. Komisija ocenjuje neto proračunske stroške navedenih ukrepov v letu 2022 na 0,2 % BDP. Na saldo sektorja država so vplivali tudi proračunski stroški zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki so v letu 2022 ocenjeni na 0,1 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19 zmanjšali s 3,2 % v letu 2021 na 0,8 % BDP v letu 2022.
- (15) Svet je 18. junija 2021⁸ priporočil, da Slovaška v letu 2022 ohrani spodbujevalno fiskalno naravnost, tudi zahvaljujoč spodbudi, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, in ohrani nacionalno financirane naložbe.

---

⁷ Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L 261I, 7.10.2022, str. 1).

⁸ Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 121).

(16) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnost⁹ v letu 2022 restriktivna in je znašala 1,3 % BDP, kar je bilo ustrezno glede na visoko inflacijo. Skladno s priporočilom Sveta je Slovaška okrevanje še naprej podpirala z naložbami, ki naj bi se financirale iz mehanizma. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, so v letu 2022 znašali 1,2 % BDP (v letu 2021 pa 1,3 % BDP). Zmanjšanje odhodkov, financiranih z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, v letu 2022 je bilo posledica manjšega črpanja sredstev iz strukturnih skladov Unije ter odloga realiziranih odhodkov iz nepovratnih sredstev mehanizma. Nacionalno financirane naložbe so imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,2 odstotne točke¹⁰. Slovaška je tako ohranila nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati je imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) restriktiven učinek na fiskalno naravnost v višini 1,3 odstotne točke. Slovaška je tako zadostno obvladovala rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov.

---

⁹ Fiskalna naravnost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), brez začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih tabelah.

¹⁰ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva so imele restriktiven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

- (17) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti za leto 2023, je za leto 2023 in pozneje v skladu s spomladansko napovedjo Komisije 2023. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2023 zrasel za 1,3 %, v letu 2024 pa za 1,8 %. Za primerjavo: v skladu s spomladansko napovedjo Komisije 2023 naj bi bila realna rast BDP v letih 2023 in 2024 višja, in sicer 1,7 % oziroma 2,1 %, predvsem zaradi okrevanja izvoza, ki naj bi bilo hitrejše od pričakovanega, saj naj bi bila ozka grla v dobavni verigi odpravljena, gospodarski obeti glede glavnih namembnih držav za slovaški izvoz pa so se izboljšali.
- (18) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo delež primanjkljaja sektorja država v letu 2023 povečal na 6,3 % BDP. Povečanje v letu 2023 je predvsem posledica ukrepov, sprejetih za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije, ter drugih ukrepov, kot sta povečanje davčnih olajšav in otroških dodatkov ter uvedba starševskega dodatka. Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal s 57,8 % konec leta 2022 na 58,7 % konec leta 2023. V spomladanski napovedi Komisije 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 6,1 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu stabilnosti za leto 2023. Spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 58,3 % BDP konec leta 2023.

(19) Pričakuje se, da bodo na saldo sektorja država v letu 2023 še naprej vplivali fiskalni ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije. Gre za ukrepe, podaljšane od leta 2022, zlasti cenovno kapico za električno energijo in plin za neregulirana podjetja, in nove ukrepe, kot je omejitev cen oskrbe z električno energijo in plinom ter cen ogrevanja za gospodinjstva in regulirana (mala) podjetja. Stroški navedenih ukrepov so delno izravnani z davki na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije, in sicer s solidarnostnim prispevkom, povezanim z Uredbo (EU) 2022/1854, posebno dajatvijo za upravljavce voda in zgornjo mejo prihodkov za proizvajalce električne energije s čezmernimi dobički. Ob upoštevanju teh prihodkov naj bi glede na spomladansko napoved Komisije 2023 neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 2,0 % BDP¹¹. Zdi se, da ukrepi v letu 2023 niso usmerjeni v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja, obenem pa ne ohranjajo v celoti cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energetske učinkovitosti. Zato se pri oceni skladnosti s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022¹² ciljno usmerjeni podporni ukrepi ne upoštevajo (v primerjavi z letom 2022, ko so bili upoštevani v višini 0,2 % BDP). Proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine naj bi se v primerjavi z letom 2022 zmanjšali za 0,1 odstotne točke BDP. Pričakuje se tudi, da bo saldo sektorja država v letu 2023 izkoristil postopno odpravo začnih nujnih ukrepov v zvezi s krizo zaradi COVID-19, ki so bili ocenjeni na 0,8 % BDP

---

¹¹ Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

¹² Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 205).

- (20) V svojem priporočilu je Svet 12. julija 2022 Slovaški priporočil, naj sprejme ukrepe za zagotovitev, da bo v letu 2023 rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnostjo politike¹³, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Hkrati bi morala biti Slovaška pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Slovaški je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetske varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma in drugih sredstev Unije.

---

¹³ Glede na spomladansko napoved Komisije 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Slovaške, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnosti, nominalno ocenjena na 12,0 %.

(21) V letu 2023 naj bi bila fiskalna naravnost glede na spomladansko napoved Komisije 2023 ekspanzivna (-6,2 % BDP) ob visoki inflaciji. To sledi restriktivni fiskalni naravnosti v letu 2022 (1,3 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) naj bi imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 4,4 % BDP. V to je vključeno znižanje stroškov ciljno usmerjenih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije, za 0,2 % BDP. To vključuje tudi nižje stroške zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine (za 0,1 % BDP). Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih neto tekočih primarnih odhodkov torej ni posledica ciljne podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) izhaja iz energetske ukrepe, ki niso ciljno usmerjeni, trajnega povišanja plač za zdravstvene delavce ter znižanja stopenj davka na dodano vrednost (DDV) v živilskem sektorju in sektorju pristožnosti dejavnosti.

Napovedana rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov torej ni v skladu s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, naj bi v letu 2023 znašali 2,8 % BDP, ekspanziven učinek nacionalno financiranih naložb na fiskalno naravnost pa naj bi znašal 0,1 odstotne točke¹⁴. Slovaška načrtuje financiranje dodatnih naložb prek mehanizma in drugih sredstev Unije ter namerava ohraniti nacionalno financirane naložbe¹⁵. Slovaška načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter energetske varnost, kot je nacionalna strategija za raziskave, razvoj in inovacije, katere cilj je povečati prožnost in skrajšati čas nabavnih storitev ter vključiti širši nabor dobaviteljev, vključno z malimi in srednjimi podjetji.

---

¹⁴ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

¹⁵ Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma in drugimi sredstvi Unije, so v letu 2023 znašali 0,0 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa so na fiskalno naravnost imele ekspanziven učinek v višini 1,3 odstotne točke. Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

- (22) Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 zmanjšal na 4,7 % BDP. Zmanjšanje v letu 2024 je predvsem posledica postopne odprave ukrepov za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije. Glede na program stabilnosti za leto 2023 se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 povečal na 59,3 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, spomladanska napoved Komisije 2023 v letu 2024 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 4,8 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu stabilnosti za leto 2023. Spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 58,7 % BDP konec leta 2024.
- (23) V programu stabilnosti za leto 2023 je predvideno postopno opuščanje vseh energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. Tudi Komisija predvideva popolno postopno odpravo energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. To temelji na predpostavki, da se cene energije ne bodo ponovno povišale.

(24) Uredba (ES) št. 1466/97 poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda v smeri srednjeročnega proračunskega cilja, pri čemer je referenčno merilo 0,5 % BDP¹⁶. Ob upoštevanju pomislekov, povezanih z vzdržnostjo javnih financ, in potrebe po zmanjšanju primanjkljaja pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe bi bilo po mnenju Komisije ustrezno, da se za leto 2024 strukturni saldo izboljša za vsaj 0,7 % BDP. Za zagotovitev takega izboljšanja in v skladu z metodologijo Komisije rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov¹⁷ v letu 2024 ne bi smela preseči 5,7 %, kot je izraženo v tem priporočilu. To bo prispevalo tudi k znižanju osnovne inflacije, ki je precej nad povprečjem EU in bi lahko, če bo stalna, privedla do zmanjšanja konkurenčnosti, in h krepitvi zunanjskega položaja. Hkrati bi bilo treba postopoma odpraviti preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 2 % BDP v letu 2023), odvisno od razvoja energetskega trga in začeni z najmanj ciljno usmerjenimi ukrepi, s tem povezane prihranke pa bi bilo treba uporabiti za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Po ocenah Komisije bi to privedlo do rasti neto primarnih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti za leto 2024. Poleg tega glede na spomladansko napoved Komisije 2023 rast neto nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 ni v skladu s Priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Če se to potrdi, bi bila primerna nižja rast neto primarnih odhodkov v letu 2024.

---

¹⁶ Člen 5 Uredbe (ES) št. 1466/97 zahteva tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP za države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja za vzdržnost dolga.

¹⁷ Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

- (25) Ob predpostavki nespremenjenih politik spomladanska napoved Komisije 2023 predvideva, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 2,5 %, kar je pod priporočeno stopnjo rasti. Prilagoditev, predvidena v spomladanski napovedi Komisije 2023, je manjša od prihrankov zaradi popolne postopne odprave energetskih podpornih ukrepov, kar je posledica trajnih ukrepov na strani odhodkov, kot so višja nadomestila za javne uslužbence, sveženj za družine, ki vključuje davčne olajšave in višje otroške dodatke, ter uvedba starševskega dodatka v okviru pokojninske reforme.
- (26) Glede na program stabilnosti za leto 2023 naj bi se javne naložbe zmanjšale s 5,1 % BDP v letu 2023 na 4,0 % BDP v letu 2024. Manjši obseg naložb je posledica manjšega obsega naložb, ki jih financira Unija, in sicer iz strukturnih skladov. Program stabilnosti za leto 2023 se nanaša na reforme in naložbe, za katere se pričakuje, da bodo prispevale k vzdržnosti javnih financ ter trajnostni in vključujoči rasti. Te vključujejo nedavno odobreno pokojninsko reformo in reformo, s katero se uvajajo zgornje meje odhodkov, ki sta prav tako del načrta za okrevanje in odpornost.
- (27) V programu stabilnosti za leto 2023 je opisana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2026. V skladu s programom stabilnosti za leto 2023 naj bi glede na vladne cilje primanjkljaj sektorja država dosegel 3,2 % BDP v letu 2025 in na 2,2 % v letu 2026. Zato se pričakuje, da bo javnofinančni primanjkljaj v letu 2026 padel pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe.

(28) Davčni sistem Slovaške bi bilo mogoče reformirati, da bi se povečala gospodarska učinkovitost, spodbujali okoljska trajnostnost in vzdržnost javnih financ ter povečala pravičnost. Davčna obremenitev dela je v primerjavi z drugimi državami članicami še posebno visoka za osebe z nizkimi dohodki. Nasprotno pa potencial okoljske obdavčitve in obdavčitve premoženja ni v celoti izkoriščen. Sprememba davčne mešanice bi lahko podprla rast ter pripomogla k spodbujanju zelenega prehoda in okoljske trajnostnosti. Kljub visoki energetski intenzivnosti gospodarstva so prihodki od okoljskih davkov leta 2021 znašali 2,5 %, kar je blizu povprečja Unije. Okoljske dajatve v zvezi z ravnanjem z odpadki in onesnaževanjem zraka ne zadostujejo za spodbujanje učinkovite rabe virov ter ne znižujejo stroškov za okolje in družbo. Okoljski davki in dajatve niso indeksirani, kar postopoma znižuje zelene prihodke. Dajatve za uporabo cest in pristojbine za registracijo vozil ne odražajo ustrezno intenzivnosti emisij. Na splošno znaša delež obdavčitve prometa v skupnih davčnih prihodkih le 0,58 %, pri čemer povprečje Unije znaša 1 %. Kar zadeva obdavčitev premoženja, so bili prihodki od periodičnih davkov na premoženje v letu 2021 razmeroma majhni (0,5 % BDP v primerjavi s povprečjem Unije v višini 1,2 %). Slovaška trenutno nima dovolj podatkov, ki bi omogočali posodobitev in indeksacijo osnove za davek na premoženje v skladu s tržnimi vrednostmi, čeprav bi bilo mogoče s tem tudi delno omejiti še vedno močno povpraševanje po stanovanjih in s tem povezano močno rast cen stanovanj. Poleg tega se lahko z nadaljnjimi prizadevanji za poenostavitev davkov in izboljšanje izpolnjevanja obveznosti povišajo javni prihodki ter tako podpre vzdržnost javnih financ in poveča pravičnost. Vrzeli pri izpolnjevanju davčnih obveznosti na podlagi DDV se je leta 2020 na Slovaškem še naprej zmanjševala. S 15 % skupnih pričakovanih prihodkov iz DDV v letu 2019 se je leta 2020 zmanjšala na 13,9 %, vendar je še vedno nad povprečjem Unije (9,1 %). Nadaljnje izboljšave davčne uprave, vključno z elektronskim izdajanjem računov, predhodno izpolnjenimi davčnimi napovedmi in večjo digitalizacijo, bi lahko dodatno prispevale k zmanjšanju izgub v davčnem sistemu.

- (29) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Slovaški načrt za okrevanje in odpornost se za zdaj dobro izvaja, vendar obstajajo nekateri izzivi za prihodnost. Slovaška je predložila dva zahtevka za plačilo, ki ustrezata 30 mejnikom in ciljem iz načrta, skupno izplačilo pa je znašalo 1,11 milijarde EUR. Slovaška je med državami članicami, ki najhitreje napredujejo pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost, vendar bi se morala bolj osredotočiti na izvajanje, in sicer zaradi morebitnih ovir, ki jih povzročajo ozka grla v upravnih zmogljivosti, pa tudi zaradi potrebnega začetka priprave dodatnih ukrepov iz poglavja REPowerEU, ki ga je 26. aprila 2023 predložila kot del spremembe načrta. Vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Slovaške na področju energije in zelenega prehoda. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.
- (30) Komisija je vse programske dokumente Slovaške za kohezijsko politiko odobrila leta 2022. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za doseg zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoteženega teritorialnega razvoja na Slovaškem.

- (31) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter programih kohezijske politike, se Slovaška sooča z vrsto dodatnih izzivov, povezanih z energijo in zelenim prehodom.
- (32) Napredek Slovaške pri zmanjševanju neto emisij toplogrednih plinov je v zadnjih letih večinoma zastal. Država strukturno ostaja energetske intenzivno gospodarstvo, ki je močno odvisno od uvoza fosilnih goriv. Poraba primarne energije na Slovaškem je leta 2020 za približno 80 % presežala povprečje Unije, njena poraba končne energije pa se je med letoma 2015 in 2021 povečala za 13,5 %. Slovaška je v letu 2022 dosegla določen napredek pri diverzifikaciji uvoza energije, vendar ukrepi za varčevanje s plinom niso bili zadostno izpeljani. Poraba zemeljskega plina na Slovaškem se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 1 %¹⁸ v primerjavi s povprečno porabo plina v istem obdobju v predhodnih petih letih, kar je precej pod ciljem 15-odstotnega zmanjšanja, določenim v Uredbi Sveta (EU) 2022/1369¹⁹. Slovaška naj okrepi prizadevanja za začasno zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024 v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2023/706²⁰. Delež uvoza zemeljskega plina iz Rusije se je od poletja 2022 zmanjšal s 85 % na približno 50 %. Čeprav se je na Slovaškem zaradi reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, znatno povečala razpoložljiva zmogljivost za priključitev obnovljivih virov energije na omrežje, je bil za priključitev novih naprav za obnovljive vire energije porabljen le majhen delež proste zmogljivosti. Hitrejše uvajanje obnovljivih virov energije bi pripomoglo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju odvisnosti Slovaške od uvoza fosilnih goriv (tudi iz Rusije), s tem pa bi se zmanjšalo tveganje energetske revščine ob nestanovitnih cenah energije. Skupna nameščena zmogljivost sončne in vetrne energije je leta 2022 znašala približno 7 % skupne nameščene zmogljivosti, kar je druga najnižja raven v Uniji.

---

¹⁸ Podatke za Slovaško mora potrditi še Eurostat.

¹⁹ Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

²⁰ Uredba Sveta (EU) 2023/706 z dne 30. marca 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2022/1369 glede podaljšanja obdobja zmanjšanja povpraševanja pri ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu ter okrepitev poročanja in spremljanja njihovega izvajanja (UL L 93, 31.3.2023, str. 1).

(33) Slovaška je leta 2022 v okviru svojega načrta za okrevanje in odpornost sprejela reforme na področju zasnove trga in podpore za obnovljive vire energije, vendar bi nadaljnji ukrepi omogočili hitrejšo uvajanje obnovljivih virov energije, zlasti vetrne, sončne in geotermalne energije ter biometana in vodika. Taki ukrepi vključujejo poenostavitev postopkov za izdajo dovoljenj in upravnih postopkov, med drugim z vzpostavitvijo upravnih točk „vse na enem mestu“ in namenskih območij za obnovljive vire energije. Slovaška bi imela koristi od povečanja učinkovitosti postopkov za dostop do omrežja za obnovljive vire energije, zlasti z reformo sistema za rezervacijo zmogljivosti, zmanjšanjem upravnega bremena pri priključitvi na omrežje in revizijo pristojbin za priključitev na omrežje, v skladu z referenčnimi vrednostmi in dobro prakso Unije. Za prilagoditev vse večjemu obsegu nestalnih obnovljivih virov energije ima država velik potencial za posodobitev svojih elektroenergetskih omrežij (kar zadeva prenos in distribucijo), izgradnjo novih objektov za shranjevanje električne energije in napredek pri oblikovanju regulativnega okvira za obnovljivi vodik. Nadaljnji napredek pri razvoju sektorjev geotermalne energije in biometana bi zagotovil alternative za zemeljski plin, ki se pogosto uporablja kot vir energije v sistemih daljinskega ogrevanja, kjer je uporaba obnovljivih virov toplote še vedno premalo razvita.

- (34) Čeprav Slovaška zaradi ambicioznih naložb v okviru mehanizma in Kohezijskega sklada dosega napredek na področju energetske učinkovitosti stanovanjskih stavb, so potrebna večja prizadevanja, zlasti pri temeljitih prenovah javnih in zasebnih nestanovanjskih stavb, pa tudi ukrepi prenove za odpravo energetske revščine in pomoč ranljivim gospodinjstvom. Slovaška bi imela koristiti od odprave več ozkih grl, da bi pospešila prenovo stavb ter privabila več zasebnih naložb, in sicer s: (i) prilagoditvijo shem prenove; (ii) zagotavljanjem tehnične pomoči; (iii) oblikovanjem pristopa „vse na enem mestu“; (iv) zbiranjem pomembnih podatkov o energiji za javne zgradbe, kar bi pripomoglo k prednostnemu razvrščanju naložb, ter (v) izboljšanjem usklajevanja med različnimi javnimi organi in programi financiranja. Potrebna so dodatna prizadevanja za strukturno obravnavo energetske revščine, zlasti z namenskimi shemami prenove stanovanj ter tehnično in upravno pomočjo, ki upošteva potrebe ranljivih gospodinjstev, skupaj z reformami in naložbami v socialna stanovanja. Da bi se Slovaška uskladila s cilji svežnja „Pripravljeni na 55“, bodo potrebna večja prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje ciljev v zvezi z obnovljivimi viri energije in energetske učinkovitostjo.

- (35) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, med drugim v proizvodnji ter pri namestitvi in vzdrževanju neto ničelnih tehnologij, je ovira pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike ter v sektorjih in regijah, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Slovaška ima enega največjih deležev zaposlitev v industriji proizvodnje avtomobilov in jeklarski industriji v Uniji, tj. sektorjih, ki jih bo zeleni prehod močno prizadel. Hkrati se je leta 2022 poročalo o pomanjkanju delovne sile za 24 poklicev, ki zahtevajo zelene spretnosti, vključno z izolaterji, vodovodnimi inštalaterji in inštalaterji cevnih inštalacij ter elektroinštalaterji v gradbeništvu ipd. Zato so potrebni učinkoviti vzvodi politike, da se pospeši zeleni prehod v najrazličnejših sektorjih in hkrati zagotovi pravičnost.
- (36) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje²¹ pa je izraženo v priporočilu 1.

---

²¹ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

(37) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, da države članice euroobmočja tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost ukrepajo tako, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore agregatnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energije, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podprejo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in poskušajo odpraviti pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo -makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Kar zadeva Slovaško, priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in petega priporočila iz priporočila glede euroobmočja za leto 2023 –

PRIPOROČA , da Slovaška v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. v letih 2023 in 2024 čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podpirne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti podporni ukrepi usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo;

zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 5,7 %²²;

ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma in drugih sredstev Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki spodbujajo večjo trajnostno rast, da bi dosegla preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

zagotovi, da bo davčna mešanica učinkovitejša ter bo bolj spodbujala vključujočo in trajnostno rast, med drugim z izkoriščanjem potenciala okoljske obdavčitve in obdavčitve premoženja; še naprej krepi izpolnjevanje davčnih obveznosti, med drugim z nadaljnjo digitalizacijo davčne uprave;

zmanjša tveganja, povezana z zadolženostjo gospodinjstev, s podpiranjem ponudbe stanovanj in širitvijo najemniškega trga;

---

²² Kar po ocenah ustreza letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda za vsaj 0,7 % BDP za leto 2024, kot je opisano v uvodni izjavi 24.

2. z nezmanjšano zagnanostjo dosledno izvaja načrt za okrevanje in odpornost ter hitro začne izvajati ukrepe iz dodatka, ki je bil nedavno predložen skupaj s poglavjem REPowerEU; nadaljuje hitro izvajanje programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;
3. zmanjša odvisnost gospodarstva od fosilnih goriv, zlasti zemeljskega plina v industriji in pri ogrevanju, in diverzificira uvoz fosilnih goriv; v skladu z ustreznimi merili trajnosti pospeši uvajanje obnovljivih virov energije, zlasti vetrne, sončne in geotermalne energije ter plinov iz obnovljivih virov; poenostavi postopke za izdajo dovoljenj in upravne postopke za uvajanje obnovljivih virov energije, vključno z vzpostavitvijo točk „vse na enem mestu“ in namenskih območij za obnovljive vire energije; posodobi elektroenergetsko omrežje ter zagotovi učinkovitejše in manj obremenjujoče postopke za priključitev obnovljivih virov energije na omrežje; pospeši in spodbudi temeljito prenovo javnih in zasebnih stavb, rešuje problem energetske revščine s prenovo stanovanj za gospodinjstva z nizkimi dohodki ter okrepi prizadevanja politike za zagotavljanje in pridobivanje spretnosti in kompetenc, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica
